

які їм понасидали приятелі. Опісля їх випущено на волю, а тепер про ті культурні і патріотичні подвиги має видати осуд віденський суд. Це буквально привід, з якого зродилася стаття Бернсона.

Отими словами Сенкевича, а найбільше інсинуацією, буцім-то вони тільки прикидалися, що голодують, а в дійсності об'їдалися біфштексами та обивалися вином, образилися ті українські студенти, що перебули голодівку, і п'яток з них, а саме, Ярослав Веселовський, Володимир Левичський, Осип Назарук, Григорій Паламар та Олександр Черкавський позвали Сенкевича до суду. А що по австрійських законам розправа за приводу статті повинна бути там, де виходить газета, що помістила статтю, то розправа проти Сенкевича відбулася у Відні. Перший раз назначено було її на місяць март цього року, але опісля відложено, бо Сенкевич заявив, що хотів би сам стати на розправі, а в назначеному дні не може, бо нездукає. Та коли розправу відложено, Сенкевича надумався інакше і рішив таки зовсім на розправі не являтися. Через те вчорашня розправа відбулася в його neprisutnosti.

На розправі явилися названі українські студенти з своїми адвокатами віденцем д-ром Роде та українським послом д-ром Теофілем Окуневським. Сенкевича заступали й боролися професор краківського університету д-р Розенблат та віденський адвокат д-р Рабелхенер.

Вся оборона Сенкевича опиралася на викрутки, буцім-то він написав статтю в добрій вірі. Коли допитував з доручення віденського суду його слідчий суд у Кракові, то він признався, що не мав наміру нікого образити, що в своїй статті не назвав нікого по імені, так що не знає, чому якраз тих п'яток студентів прийняло його слова за образи, та що про голодівку подав відомості за польськими газетами, яким не прислано спростування, а ні їх не обвинувачено.

Ці викрутки зовсім не приносять чести великому польському письменникові. З яким лицем говорить він, що не хотів нікого образити, коли вся його стаття, як це видно з зачитаного уступу, лише одною злобою і ненавистю до українства. То назвати студентів "бандою", "героями", що хотять здобувати університет палицями", насміхатися з їх голодівки, яка стоїла їм стільки моральної сили і здоровля, заявляючи, що в дійсності вони добре їли й пили, — то все це не образи? Або який дешевий, негідний чесного чоловіка викрут, що мовляв, я нікого не назвав по імені? А що Сенкевич скидає всю свою вину на польську пресу, то він повинен би знати, що не всякій вигадці слід давати віру, — це раз, а друге — чому він в такому разі повів тим газетам, що видумували всякі образливі вигадки на українське студентство, а якось не доглянув урядової "Gazetę i Lwowski" в якій було надруковане урядове спростування президії львівського карного суду, що відомості про те, буцім-то українські студенти удавали тільки голодівку, неправдиві.

Тим більше не приносять чести такі викрутки Сенкевичеві, що він міг, коли пересвідчився про неправдивість своїх слів, взяти назад прилюдно в пресі те, що написав, і так направити кривду, заподіяну українським студентам. Після такої заяви українські студенти певне не тягнули б його перед судом, бо ж нікому не залежить на тім, щоб австрійський суд виняв з карнама Сенкевича 300 корон... І така заява зовсім не шкодила б славі Сенкевича, навпаки, була б показала, що

він справді служить тільки "правді істині і правді-справедливості", коли не вважає можливим замовчати власної помилки.

Але він волів держатися іншої тактики... Очевидно, коли б Сенкевич був ставив перед судом в Галичині, то такі викрутки були б допомогли, — і тому власне ніхто з українців навіть не пробує завдатися з польськими газетами в політичні процеси. Але цим разом Сенкевич попав під суд у Відні, де люди можуть безсторонно глянути на польсько-українське відносини, і той суд засудив великого польського письменника.

Зрештою це тільки дуже незначна моральна відплата Сенкевичеві за ті кривди, які він собі вже не віднини дозволяє на український народ. Але що значить його стаття — памфлет в "Die Zeit" супроти його роману — памфлета "Ogniem i mieczem", де Ярема Вишневецький, той звір у людському тілі, славиться національним героєм, а на українське козацтво наложені такі чорні-причорні краски, як на некультурних та диких варварів, які й справді нічого іншого не заслужують, як смерті на palі.

А цей роман став для польського громадянства неначе національним евангелієм в польсько-українській справі, а в галицьких середніх школах його назначено для обовязкового читання.

Та й взагалі, все, що змагає одбудування історичної Польщі, вважає Сенкевича своїм генієм-ідеологом, проороком польського національного духа. І сам Сенкевич також себе таким вважає і де тільки станеться, що важливого для польської нації, він зараз подає прилюдно свій глас, — прагадаемо, напр., його лист до германського імператора, його анкети в справі експропріаційного закону в Пруссії, його недавній лист до польського громадянства.

А тут зараз суд ствержує, що той геній-ідеолог, той духовий провідник свого народу в боротьбі проти визвольного руху українського народу з-під панування історичної Польщі не соромиться жвавити перекручування фактів, а навіть звичайної брехні, загалом способів, якими звичайно послуговуються тільки редактори нечистоплотних газет, та й від судової відповідальності викручується такими ж способами.

Це кидкає тінь не тільки на самого Сенкевича, а й на певну частину польського громадянства. Особливо ж темна тінь лягає на польську пресу, бо те, за що заздужено Сенкевича, являється дрібношою супроти тої повені лайки на український народ, яка день за днем спливає з сторіць польської преси шовіністичною отрутою в уми і серці польської публіки.

І тому засудження Сенкевича являється засудженням не особи, а цілого напрямку, який репрезентує серед польського громадянства Сенкевич, напруму, до якого належить значна частина польського громадянства, напруму, який до визвольного руху українського народу ставиться крайнє вороже і жваває проти нього всіх способів: од жорстокості Яреми Вишневецького до фальшования історії і сучасності, на чому отсе на вчорашній розправі поліпся Генрик Сенкевич.

Європейська публична думка, пізнавши з приводу вчорашньої розправи "правдомовність" Сенкевича в статях про сучасні справи, повинна також пригнути до його правдомовності про минушість, а тоді побачить, що його історичні романи, це не твори артиста, одушевленого ідеалом "правди-істини і правди справедливості", тільки памфлети, писані в обороні

панування польської шляхти над українським народом.

М. Лозинський.

Державна Дума.

Засідання шістьдесят друге (7 мая).

Засідання одкривається в 11 годин 19 хвилин.

Головою — кн. М. В. Волконський. Після інцидента з читанням Царської телеграми *), Дума переходить до дальшого обміркування роспису міністерства торгу і промисловости. Соц.-дем. знову повертаються в залу. В ложи міністр входить міністр торгу і промисловости.

Роспис міністерства торгу.

Промова О. І. Шingar'ова.

Шingar'ов (кад. вороніж. губ.) вважає, що міністерство торгу до цього часу навряд чи мало якусь загальну провідну думку в своїй діяльності. Тому дуже важники питань до цього часу не розв'язано. Спинившись на справі з робітничим питанням, промовець зазначає, що цей нерв розвитку промисловости та життя краю не тільки лишається нерозв'язаним, але неможна й сподіватись певного розв'язання цієї найважливішої справи. Навіть у відповіді нашим промисловцям не було натяків на якусь програму розв'язання робітничого питання. Не бачить промовець ніякої органічної роботи в справі загальної промисловости, якій загрожують банкрутство, бо розвиток її може бути при дужій самодіяльності, організації торговельних палат та розвитокі біржевих комітетів.

Не зроблено також нічого і в справі озаяолення з зовнішніми, західно-європейськими, а особливо східними, ринками. В цій справі діяльність міністерства була так само безістемною. Шingar'ов кінчає свою промову бажаючим, щоб міністерство торгу та промисловости надалі не лишалось тільки по назві цим міністерством.

В. Соколов (мирнооб., костр. губ.) визнає, що потрібно змінити всю економічну політику держави і звернути головну увагу на сільське хазяйнування, без розвитку якого не можуть розвиватись ні торгівля, ні промисловість.

К. Петров (нар.-соц., пермський губ.) заявляє, що участь робітників в революційному руху була викликана необхідністю: через злидні та гніт промисловців. Наслідки революції були сумні, але робітники будуть і далі провадити боротьбу і дістануть прав, які їм повинні належати. (Оплески на крайніх лівах).

М. І. Крилов (помірк.)носить пропозицію доручити міністерству виробити статут про дрібний кредит по всіх повітових казначействах до крамарів-мішан та ремісників. (Оплески з правих д. л. л.)

М. Полетаєв (соц.-д. петерб. губ.), зазначаючи не однакове відношення правельства до організації промисловців і організації робітників, читає формулу с.-д. фракції, яка відкидає роспис. (Оплески кр. лівих).

Формула переходу соц.-д. фракції.

Міністерство торгу і промисловости за два роки свого існування не виробило ніякого плану діяльності, який би приводив до дійсного піднесення продукційних сил, і провадить традиційну політику міні-

Див. "Рада" ч. 160. "Останні Вісти".

стерства фінансів, яка нахилється до того, щоб підтримувати монополістів, капіталістів та ігнорувати інтереси працьовитих. Міністерство не зробило нічого в справі розвитку фабричного законодавства, — навпаки воно передало інтереси робітників в руки міністерства внутрішніх справ, яке, переслідуючи робітничі організації і обмежуючи існуючі фабричні закони, відбирає у робітників ті права, які вони собі завоювали. Фабрична інспекція, яка є в відомстві міністерства торгу, виконує поліцейські функції і обороняє інтереси підприємців, а не робітників.

Приймається пропозиція припинити дебати. В 12 год. 58 хвилин объявлено перерву на годину.

Засідання починається знову в 2 год. 5 хвилин.

Головою — бар. О. Мейендорф.

Пропонувану соц.-дем. формулу і додаток до неї, зроблений трудовиками, одкинуто. Принято формулу, запропоновану бюджетною комісією, з додатком Крилова.

Умовні кредити не викликають дебатів. Приймаються №№ 210, 211, 212. З приводу № 213 про асігновку 1.690.337 карб. варшавській політехніці, Ф. Тимошкин (правий)носить пропозицію переробити варшавську політехніку на юнкерську школу, бо вона не функціонує і неможна сподіватись, що вона швидко одчиниться, бо місцеві багаті євреї її бойкотують.

Пропозицію Тимошкина одкинуто і № 213 прийнято.

№№ 214, 215 прийнято без дебатів. З приводу № 216 про асігновку 399, 792 карб. на видатки для потреб всіх шкіл міністерства торгу, Сушков (правий; курськ. губ.) зазначає, що треба дбати про те, щоб комерційні школи випускали людей не вільнодумних та бунтарів, а людей праці.

Промова міністра торгу і промисловости І. І. Шипова.

Міністр заявляє, що він не сподівався промовляти в Думі, бо йому корисно спочатку вислухати, про що тут будуть говорити, а потім вже внести певні заяви. Але ж його примушують промовляти висловлені тут думки про школи відомства. Учебна справа міністерства поставлена гаразд, хоч вона й нещодавно народилася. І хоча в роспису зазначено на цю справу всього тільки біля двох з чвертю мільйонів, але насправжні шок - року витрачається 7.800.000 карб. Гроші ці дають приватні особи та громадянство. Ця громадянська поміч почуватись зверху до низу. Бажаючи, щоб і надалі відомство заслужило підтримки з боку громадянства, міністр обявляє старатись, щоб і в інших боках діяльності міністерства воно б мало своїм ґрунтном підтримку громадянства. Зазначаючи далі, що міністерство торгу дуже молоде, міністр галає, що справи його не такі вже кепські, як це уявляється, а далі будуть ще кращі. (оплески скрізь, крім крайніх лівих та крайніх правих).

Приймаються №№ 216 і 217.

Далі Дума переходить до обміркування роспису гірничого департаменту. Докладчик Шейдеман підтримує формулу переходу, запропоновану бюджетною комісією.

Объявлено перерву. Засідання починається знову в 4 год. 38 хв.

Товариш міністра торгу та промисловости Коновалов подає коротенькі

данні і характеристику гірничої справи, яка, на думку тов. міністра, стоїть добре. Після промови Шingar'ова, який зазначає негарне становище нафтової промисловости, котра тепер майже монополізована великими промисловцями, — продовження дебатів одсунено на вечірні засідання.

Заява С. І. Коваленна.

На підставі ст. 93 наказа слово дається депутатові (прав. з Київщини) С. І. Коваленко, який заявляє, що підчас читання телеграми Царя селяне Г. Кузнецов (соц.-дем. з Катериносла.) та С. Астраханцев (соц.-дем. з вороніж. губ.) не вставали (Шум на лівих лавах). Коваленко від імені селян, заявляє, що "такі селян, які ізносили собі сидячі слухачі телеграму Царя, вони не можуть вважати за селян." Сподіваємось, що більшість Думи також висловить їм своє незадоволення. (Гучні оплески правої і частини центра).

В 6 годин объявлено перерву до вечірнього засідання.

Вечірнє засідання.

(шістьдесят третє).

Засідання одкривається в 8 год. 58 хв. Предсідателем — барон Мейендорф. Обміркуються далі роспис гірничого департаменту.

Егоров (соц.-дем.) оповідає історію відносин між інженерами та робітниками казенних заводів на Уралі і приходить до висновку, що ніхто з робітників не страждав більше за робітників уральських казенних заводів. Час вже зникнути феодальні відносини на Уралі, і коли цього не зробить уряд, то зроблять самі робітники, і неможна їх буде тоді обвинувачувати. Наприкінці оратор виголошує формулу переходу соц.-дем. фракції, яка одкидає роспис.

Трудовикиносять додаток, щоб в интересах рівноправності та справедливости хворим всім національностям дозволялось приїздити на курорти.

Цю поправку балотують і більшістю правих та центра її одкинуто.

Чуті глузулі оплески лівих.

Роспис гірничого департаменту прийнято.

Докладається роспис загальної канцелярії міністерства фінансів: роспис прийнято без дебатів.

Засідання закривається біля 11 годин увечері.

ПО РОСІІ.

— Зміни в морському відомстві. "Биржев. Вѣд." з певних джерел довідались, що цими днями має бути оголошено наказ про утворення нової посади головного начальника флоту. Морський міністр адмірал Діков кидася свою посаду, але це немає ніякого зв'язку з утворенням нової посади. Головного начальника флоту вже вибрали, але привізіще його тримають у великому секреті.

— Реалізація залізниць. "Гол. Москв." подає чутку, що скоро має бути урядова ревізія всіх приватних залізниць.

— Назначення посланника. На місці помершого російського посла в Китаї Покотілова назначено управителя китайської східної залізничної ген.-майора Хорвата. Новий посол досі не був ніколи ні на якій дипломатичній посаді і навіть лиш зносив з представниками китайського уряду в

княжкю.

Проїхав. Пішли дали.

— О, я вчена! — починає знов Степанида. Скільки один батько, було, попомеє!.. Та й мати, царствочко їй небесне... А чоловік?.. За те ж і людина з мене виїшла, — скрізь мене любили. От і у проти-джаконі кілька год жили у куховарках. Гарний чоловік, учений... Він і православіє читав і "анатему" возгласає... при всіх архиреях. Бачили ви коли?

— Ні.

— От підіть колись у великий піст після пушення у першу неділю..

Степанида була рада, що нарешті вона набігла такі тропи. Протодяконом вона переконає що дівчину, піднесе свій авторитет в її очі. А то їй усе не давалась ця справа. І вона живо, з захопленням заговорила далі, боючись упустити шашлюву хвилину.

— Гарний чоловік... учений... Все мовчить. І жінка у його гарна, тільки суворі, — слова від неї не почувши. І з ним така. Тільки як принесе він з кружки гроші... багато носить!.. то тоді вона кола його, як ясочка: "Кузочка, Кузочка"!

— Що воно таке "Кузочка"?

— Та це йому імя — Кузьма, а вона його Кузочкою звиває, як гроші забаче. А то він у неї просто, Кузьма. Ну, а все ж таки гарні люди були. І мною довольні були, — з сумом казала Степанида, чуучи, що ось-ось Меланка, мов риба, знов виприне з її рук. Скрізь мене, де не жила, любила, не так, як оттут.

— Та ви ж казали, що і з чоловіком негарно жили, що..

— Е, дівонько, то такі правди! — Зраділа Степанида. Скільки він мене допомувачив: на гарячу сковороду хотів посадовити!.. І за що?.. Була це моя Зінка маленька, на руках носила. Треба мені було піти до комори, боршина взяти. Посадила я її в коробку, поставила коробку на стіл, дала їй в ручечку шильце... Там таке у нас завальценьке було. Нехай,

думую, пограється та подивиться на образи, то й мовчатиме. А у мене, матінко, гарний один образ був! Увес в кітках: і в рожених, і в жовтогарячих, і в синіх, — одна пані їх мені надарувала.. А світлі на йому всі з довгими-довгими бородами. Літні все люди.. Отак стоять і рученятка позгорталі.. Так би ото, їм оті рученятка і цілувала б і цілувала!.. Так ото пішла, кажу, коли чую: реве моя Зінка і чоловік біжить аж з горозу з граблями до хати. Побігла і я.. Коли лежить долі коробка, лежить і Зінка, а шию їй у лобі стремить... Хто ж його знав, що воно так буде?..

— І змерла Зінка? — запитала здивована Меланка.

— Як же ж умерла?.. Це ж вона тепер отут у доктора живе. Так тільки дарма попомовував мене кат мій. Граблі чисто потрошрив на мені.. Ох-ох-ох!.. На гарячу сковороду клятий, хотів посадити..

— Великі карі очі Мелані!.. сміялись. Степанида поглянула на їх і зрозуміла, що та сміється з неї. І справді, які дурниці вона говорить. І її схотілось сказати щось гарне, розумне, щоб загладити вражиня попередньої розмови.

— Постіймо тут. Це встигнете на базар сходити. І в соборі ще не передзвонили, — сказала вона, щоб задержати Меланку, якій треба було звертати праворуч в улицю.

Товаришки стали на перехресті. Степанида так хотілось приднати до своїх думок Меланку, але у неї все якось не виходило. Вона блідими сивими очима журливо дивилася вдвох вулиці, вишукуючи в своїй думці чогось такого, чим вона взяла б цього будяка.

Мить! — очі її засяли.

— По вулиці згори, просто до їх, шось котилось на возі! — велике й неграбне. Воно було розмальоване зеленою й червоною

Слуги.

Нарис.

I.

"Ні, так жити неможна!.. Це, матінко, і ступити неможна буде, щоб вона не села всього до вушей хазяїньських. Подумайте, — хіба ж такі видана річ, щоб слуги отак жили!.. Нам треба жити дружно та спільно, одному одного держатись. Ну та нехай, я з нею побалакаю!.. О, Господи, грихі тяжкі!.. Тут говіти треба, сповідались, а тут такий клопіт та сварка!.. — казала сама до себе стара Степанида у півп'ятій дідської кімнати і побожно перехрестилася.

Вона служила за няньку у панів і її дуже дратувало, що друга служниця, Меланка, не живе з нею у згоді, а держить панського боку. Сама Степанида любила побалакати і ніколи не могла не виявити в розмові своїх думок і таємниць перед Меланкою. А те розказувала все пані. Ось і вчора пані накинчилась на неї, що вона опізняється з церкви додому, до дитини.. Це Меланчині шутки!

"Яка ж, матінко, недобра дівчина, яка недобра!.. — думала далі Степанида, лягачись йти до церкви. — Ну, і пішла, проглянула трошки... була у внучки... Все ж вона крива мені, не чува. Не зараз же бігти з церкви додому, до колески. Набрала вона мені. Ну, та нехай, — побалакала з нею!

— Мелані!.. — гукнула вона стиха з дідської кімнати у пекарню, побачивши, що та уже одяглась, взяла кошика і ладна йти на базар. — Пождіть трохи. Ось і я зараз одягнуся, та зараз і підемо.

— Добре. Виходьте на вулицю, — відказала їй Меланка.

II.

Вийшли. Ранок. Тихо. Мла оповиває сонні бульварі. Голі дерева на їх ждуть першої тільки справжньої ласки сонця,

щоб приснути вохкими, бальзамічними пупьяшками. Крізь їх просвічується річка. Вона недавно вийшла з берегів і широко розлилась по луках навколо міста. Жалісливо розновляють по церквах постові, немов захарчовані дзвони.

— Тин-н!..
— Дон-н-н!..

Далеко десь свиснув пароход. Це він знову підходе до міста. По бульварях і цегельних пішоходах попід домами швидко тупотять дебеті чоботи слуг і м'якко підкидаються калози господарів, прямиючи в осередок міста, до базару. Стрілює межи людей два сусідські пси, обнохались і розійшлись мовчки.

Меланка й Степанида, не халапчись, ідуть за людською течією. Меланка — дівчина, повновида сільська дівчина. Обличчя її червоне й масне, а на повітрі зробилось навіть синє. Степанида — суворявля й біда — тупає вряд з нею, вигинаючи наперед свою старечу трюхоугольну, в бурнусі, постать.

Їй кортить почати розмову, але вона не знає, як почати її зручніше.
— От бачите, Мелані, — починає нарешті вона, — собачки, на що вже собачки, пси, а і то живуть у згоді одно з одним, одно одного не кусають. Обнохались он, і розійшлись собі... А от ми... так бач як!.. Пани прнвезли вас сюди з собою з села, а ви вже так, неначе продана душа, мов приковані до пані! Все несете їй до вушей!.. А так неможна. Неможна... Хіба вони коли пожаліють нашого брата, або що?.. Їм робити та їм робити!.. Заплатила тобі ті гроші та й годі! Це ж заплачать!.. Он мені пристає — жила у його, робила — і до сї не віддав п'ять рублів... нехай вони йому на подзвіння підуть!..

— А хіба я що?

— Як — що? От я сказала вам вчора, що була у внучки, а ви зараз хазяїці в уші... А так робить негарзд!

— Та хто ж це вам сказав?

— Та вона ж сама й казала, пані твоя мальована! — спалахнула Степанида. — Не

чули хіба, як вчора накинчилась на мене: "ви — каже — няню, як вас пушено одговіти, не ходіть скрізь по горозу, нічого пром витрищіть купувати; ідіть з церкви прямо до дому"...

— Ну, а я ж тут чим винна? — зупинилась Меланка.

— Як же, — це ж ви їй казали!..
— Оттак!.. Та ви ж самі розказували, який ви торг бачили у вікні у кондитерській. Де ж кондитерська, а де собори!.. Ха-ха-ха!..

— І Меланка зареготалась.

— Отак завжди бува з вами: самі все порозказуєте, і що слід, і що не слід, і нічого не пам'ятаєте, а тоді ще й других винуватите.

Степанида здивувалась.

— Ох, матінко, та неже я при їй казала про це?.. Подумайте, ото вскочили!..
— От бачите, самі винні, а на мене кажете.

— Ну, та це так. Нехай... — знов почала Степанида, немов виправдовуючись і звертаючи розмову в другий бік. А все таки він негарно робите. Ви людина молода, не знаєте людей. Не вчені ви. Чи вас же чужо батько бив коли? — з ласкою в голосі запитувала вона.

— Ні, ніколи не бив.

— Отого ж ви й такі. Як бурян той у дісі росли. Як бьють дитину, то її розуму навчають, а не бий, то ледащо буде. Як це добре знаю...

— А вас хіба бито?

— Мене дуже бито! Ой, як дуже бито!..

— А чому ж вас навчено? — неначе зовсім просто, але з затаєним яхидством, спитала Меланка.

— Як це чому?.. — не помічаючи того, здивувалась Степанида. — Та я все знаю, голубочко моя!.. От пождіть, нехай чоловік проїде!..

справах залізничі він мав при собі спеціальну особу, котра віддала всіма дипломатичними переговорами. (Пет. Лист).

— В церковних сферах. Ствердження синодом на посаді ректора петербурзької дух. академії професора протоєрея Налімова зустріло нежdanі і великі перешкоди. Проти його кандидатури, як вже сповіщалося, були архиєрей Гермоген і Серафим, котрі виставляли свого кандидата інспектора студентів архимандрита Феодана, який зараз заступає посаду ректора. 1 мая в академії було одержано указ синоду про назначення нового ректора. По закону треба було його негайно подати на розгляд ради академії: Але арх. Феодан цього не зробив, а тимчасом почалась діяльність у відповідних коллах, наслідком чого було те, що митрополит Антоній одержав листа від обер-прокурора синоду; і того ж дня указ синоду про ствердження проф. Налімова на посаді ректора було затребовано назад. В духовних сферах ніхто тепер не сумнівається в тому, що за ректора академії буде назначено "аскету" Феодана і що в академії почнеться "чистка" у відповідному напрямку. (Р'чь).

— Іван Кронштадський-завідчик. Газета "Свѣрьба" подає таку вістку з Архангельську. Виоці 27 априля в передмісті города "Маймакс" згорів лісорізний завод лісопромислової фірми бр. Кирилових, значним спілником котрої був між иншим протоєрей Іван Кронштадський.

— Побито редактора. 27 априля в 11 годин вечера Камлев, редактор "Волжск. Листка", що виходить у Казані, вийшов з свого будинку, простуючи до друкарні по справам газети. Коли він пройшов кілька ступнів, його припинили вартові городові Ламєков і Мурєев. Ламєков спинив Камлева і спитав, куди він їде. На це Камлев одповів, що "куди він їде, я не маю ніякого діла". Після цього Ламєков позвав до себе мясника, що стояв тут поблизу і приказав: "а ну, покажи йому, як то нам нема ніякого діла". Мясник ударив Камлева і збив його з ніг, після чого почав страшенно його бити. Цю подію бачив селянин Андришев, котрий сам згодився бути свідком. Складено було протокола; городський лікар видав Камлеву свідоцтво про счине не над ним насильство і справу цю передано до прокурора казанського окружного суду. (Р'чь).

— Духовні християне про вшанування Л. Толстого. Петербурзькі сектанти так звани "духовні християне", близькі до учения Толстого, готують до вшанування його ювілею. Вони підносять йому адрес, яко "особі, котра визволила людність з неволі". Крім того підносять йому два малюнки. На першому намальовано "Сожженіе бочав" "духовними християнами" в 1890 році в Єріванській губернії. На другому намальовано общину, де все спільне, спожрано духовними християнами в лянко-ранському повіті. На малюнку—дід, котрий пише в своїй комуні нове євангеліє про свободу живого духа. Малюнки будуть виконані художником Бодянським, сином звісного прихильника Толстого. (Русск. Сл.)

— Між "союзниками". На останньому сполучному зібранні головної ради с. р. н. вкупі з предсідателем петербурзьких одвілів союзу Дубровин в своїй промові сказав, що товариш голови Державної Думи кн. Волконський принижує престиж монархічних організацій, бо "він або не вміє, або не хоче боротись в Думі за ідеї правих". Другий промовець казав, що міністр фінансів Кокочев правдиво зая-

вив, що в нас нема парламента. Промовець Майков висловив опаску, що осуд Думи знову викличе незадоволення і роскол між союзниками; на це Дубровин одповів, що головна рада не боїться буде критикувати діяльність "такої" Думи—і запропонував розіслати одділам циркуляр з вилержкою із промови Кокочева. Цю пропозицію ухвалено. Потім обміркувалось питання про боротьбу з пресою. Рішили ужити найенергійніших заходів, щоб дозвистись, відкиль преса одбирає відомости про самі секретні засідання. (Слово)

— Можливе банкротство москательних фірм. "Бирж. Вѣд." повідомляють, що в Москві сподівається банкротства великих гуртових москательних фірм,—з одного боку через те, що неакуратно платять купці, а з другого через конкуренцію американців, котрі доставляють свої товари по значно дешевшій ціні.

— Князь А. В. Бариатинський не має чим заплатити догни. Останніми роками князь Бариатинський жив в Парижі і Біаріці, де петербурзькі кредітори, котрі позивають князя за догни, ніяк не змогли доручити йому судебної повістки. З початку цього року князь прибув до Петербургу, де 5 феврала прес. пов. Бизов, яко позвирений одної великої ювелирної фірми, котрій князь винен 200 тис. карб., доручив йому повістку, щоб прибув 14 февр. до суду. 14 февр. князь до суду не прибув і суд постановив привести його через поліцію. 25 февр. князя привели в суд. Коли на суді запитали князя про його засоби, він сказав, що одержує що-року від батьків 24.000 карб., жінка його—з роду князів Юр'євських—одержує що-року з кабинета його Величости 30.000 карб.; маєтки, щоб виплатити догни, він немає. 21 априля петербурзький окружний суд признав одставного ротмістра кн. Бариатинського "несостоятельним должником" і постановив відібрати од нього підписку, що він не вийдїть з Петербургу. (Слово).

Дрібнички.

До рідного берега.

По синімь водамь океана, Лишь звядая бѣснуетъ вь небесахъ, Корабльъ одинокийъ несетъся, Несетъся на всѣхъ парусахъ.

"На всѣхъ парусахъ"—назад... Оце найпопулярніший лозунг за наших часів. Не тільки усякі "вѣдомства", а й деякі громадські круги, смакуючи, проказують це миле патріотичному серцю слово. Нашвидку, хапаючись, хто може—ликвидує здобутки недавніх часів, і здалека видко вже стає бажаний беріг "тихаго пристанища" од бурь життєвих та розрухів. Рівний такий беріг, оковий привичний, "істинно-русскому" серцю любий—свій, "отечественный" беріг... "Слава Богу, у нас нема парламента"... Слава Богу, у нас все тихо. Слава Богу, на нашому березі все по старому. Слава Богу, у нас, "на всїхъ языкахъ все мовчить"... До недавнього часу ще не все мовчало. Пробувало навіть виразно спершу говорити. Потім все тихше й тихше, потім... Потім, напр., мінська поліція, як повідомляє "Кга", одбрала наказ не давати, щоб на зборах товариств хтось говорив польською мовою. Правда, коли статут товариства виразно каже, що говорити можна, то "сему прелятєвій не чинитъ". Нехай поки що говорять...

Наведений наказ—ознака часу. Був один час—роз'язались, мовлява, язики й

— А ото, бачите,—заговорила Степанида, наближаючись до його і витягаючи вперед голову і праву руку,—я показую дівчині оту машину... Кажу, що мабуть везуть її до слішого—операцію комусь робить...

Лукаві очі міщанина єхидно загляли, вуся і бороду косила хитра усмішка, і коли б знаєцяк загремів грім, він менше здивував би Степаниду, а ні ж те, що вона почула з-під тих вусяв. — Та то со-ло-мо-різ-ка!..—промовив міщанин сміючись і роставляючи слово. — Га?.. Невже?.. А я думала, праніці на його, що то машина... — Та машина ж така, щоб нею солому різати!..—додав той, повернувся і пішов далі, сміючись і обертаячись назад.

В. Степанида була приголомшена тим словом. Всі її заходи распалились порохом. Меланка сміялась, аж реготалась. — А вже, здається, передзвонили в собор!.. От як я забарилась, а сьогодні сповідь!..—схаменувалась Степанида.—Ідїть, ідїть собі, справляйтесь на базарі!

І вона, зовсім збентежена, потупотіла до церкви. Меланка повернула і пішла до базару, і на її повному червоно-синьому обличчі розповзались байдука, туманувата усмішка: "оце так операція!.. Треба—думала вона—росказати пані".

Уже перелазили у всіх церквах. Пляк десь в одній далекій церквіви плавав убогий дзвін і мов скажирився на марність надій і заходів людських.

— Оце так операція!..—проказала сама до себе ще раз Меланка, доходячи до базару, і засміялась.

М. Чернявський. (1902).

усі, хто міг і кому було треба, заговорили по своєму. Прийшов инший час—і язики знов починають приставлені до того люде завазувати й ховати за сім печатї: нехай собі там спочивають до слухного часу. І в перспективі можна вже бачити той самий напис, що колись красувався по офіційних інституціях у Польщі: "здѣсь говорять только по-руски". Хіба важко такі плакати понадрукувати й порозвішувати?.. А то навіть можна й без цього обійтись: просто, як в Одесі зроблено—нема чиновника, що розуміє українську мову, і український язик сам собою замовкне. Сьогодні в Мінському, вчора в Одесі, завтра в Тифлісі... Сьогодні утяти язика українця, завтра полякам, а там грузинам отим, чи вірменам, чи до когочерга дійшла. А в результаті знов "на всїхъ языкахъ все мовчить", знов ми при-мемо до рівного-рівного берега, де ні балочки, ні горбочка око не побачить і де блідими тінями мовчуші, безязикі люде сновигають,—до того самого берега казенної одностаясти, який ми в віці, здавалось, були покинули. Керманічі у нас досвідчені; вони знають, що хоч би куди корабель їхав, а вернутись йому треба до рідного берега. І вони заздальдїд нам показують, що ми там знайдемо. І до його, от до милого рідного берега

Корабльъ одинокийъ несетъся, Несетъся на всѣхъ парусахъ.

Сергій Єфремов.

ПО УКРАЇНІ.

— У Києві. Пошестъ тифу. Як свідчать відомости санітарного бюро київської городської управи, за тижень з 27 априля й до 3 мая у Києві було аж 237 випадків слабування на тиф. Лікарні всі повнісінькі й нема вже куди приймають нових хворих. От і цими днями в Олександрівській лікарні, за браком місця, аж 30 чоловіка було залишено на ніч просто в прийомній. Потім уже 14 тиж прийнято в лікарню, бо чимало з давніших хворих виписалось, а инших 16 умщено в клінічній пропедевтичний виділ, звідки значну частину хворих виписано, бо там в близькій часі має бути ремонт.

— Київське товариство любителів природи просить губернатора, щоб він дозволив товариству видавати у Києві, коли тільки набереться матеріал, "Энтомологическій Вѣстникъ" и "Вѣстникъ по орфології".

— Судова справа українських журналістів. На вчорашнє число в київській судовій палаті було назначено справу українських журналістів Е. Квашницького та М. Залізняка, яких обвинувачували по 51 і 2 ч. 132 ст. карного закону за переховування нелегальної літератури. М. Залізник на суд не явився, бо його адміністрація виселено з південно-західного краю; і де він пробуває тепер—невідомо; в Харківі, куди було виано Залізницької проходне свідоцтво, його нема. Судова палата постановила справу Залізняка відокремити, і розшукавши його через публікацію, арештувати. Справу Е. Квашницького було розглянуто при значиних дворях. Д. Квашницького виправдано.

— Вісти з суду. 7 мая в київському окружном суді розглянуто справу редактора "Київского Голоса" прис. авс. С. І. Дрелінга, якого обвинувачувано по 1039 ст. карн. зак.—за дифмацію. Позивач його старійший совітник губернского правління Д. І. Навроетський за дві статі в № 92 "Кієв. Гол." од 5 априля 1905 року, що—на думку Д. Навроетського—безчестять його, як урядову особу. Суд признав С. І. Дрелінга винним і приговорив оштрафувати його на 50 карб.

— У Києві 7 априля помер Іосиф Тимофієвич Фельдзер, вилатний місцевий фінансовий та страховий діяч, що ділх 30 літ брав близьку участь в багатьох великих банкових та промислових підприємствах.

— З Київщини. Садки цвітуть. З каніського повіту нас повідомляють, що по селах зараз саме садки цвітуть і ясно цвітуть, особливо вишневі. Та на врожай фрукти щось мало надїі, бо вітри останніми днями дуже звивають першоцвіт. На городі де-що вже посходило, хоча цього року городина ввагалі вся дуже пізня.

— За загород. Нещодавно оце в с. Каранішах, каніського повіту, сталось убийство. Селянин Степан Грап—убив свого сусіду Мірона Темченка. Темченко пригородив був до свого обійста трохи землі, а Степан узяв роскидав тин, і з того в їх і почалось все. Далі Степан схпив залізну лопату та так і розкоїв Темченкову голову. Кажуть, більш як на вершок увівчав її в голову. Бідолазний чоловік третього днї і помер. Тепер Грапа арештовано і він сидить у Каневі в тюрмі. (Од власн. кор.)

— З Поділля. З'їзд духовних рабїнів. Недавно в Проскурові одбувся З'їзд духовних рабїнів з околишніх городів та містечок, що мав на меті обміркувати питання що до діяльності організаці "Зібра-ранія Ізраїля". Як виявилось, організація "Зібрання Ізраїля" поруч з заходами та засобами до відродження поміж євреями цікавості до своєї релігії клопочеться, щоб скасовано було "казенний равинат", позаведено семінарії для підготовки духовних представників общини то що. На нараді намічено ще делегатів на той загальний З'їзд рабїнів, що в близькій часі має відбутись у Вільні. (К. В.)

— З Чернігівщини. По новому статуту. В чернігівську земську фєршляську школу по новому статуту приймаються вже

такі, що мають не менше 15 літ. (Ч. Сл.)

— З Полтавщини. П. І. Кулябно-Корецький зостається головою. Як повідомляють "Полт. Губерн. Вѣдом.", до полтавського городського голови П. І. Кулябка-Корецького, що одмовився був од головування, ходила депутація від городської думи з гласних: І. Ф. Павловського, голови повітової управи Є. П. Ганька, А. П. Бужинського, К. Л. Зубковського, Є. А. Стеценка та городської управи ін соргоє й од імени городської думи по її постанові й прохала П. І. зостатись городським головою, зважаючи на його корисну діяльність. П. І. згодився.

— Арешт анархістів-комуністів. В Полтаві цими днями затримано шапку анархістів-комуністів, що тероризували місцеву людність. Усіх їх 12 чоловіка оддано під воєнний суд, щоб судити по 279 ст. XXII кн. св. воен. пост., яка карає на смерть.

— Пересилка арештованих. 6 мая з Полтави було одправлено назад в Кременчук партію арештованих, що на час повілії були переведені в полтавські арештанські роти. (П. Г.)

— Труси і арешт. В Лубнях 30 априля вночі поліція зробила трусу в сина старшого нотаря лубенського окружного суду, молодого студента П. Супруненка. Він проживав у свого батька, де й зроблено трусу. Що саме знайдемо підчас трусу—непевно невідомо, але П. Супруненка зразу було заарештовано й другого дня одправлено в тюрму. (Од власн. кор.)

— На заробіткі! З лубенського повіту останніми днями сила сільського робочого люду рушила на заробіткі в Херсонщину та на Бєсарабію. Це сталось здебільшого через те, що звідтіля надїшли чутки, що там ніби б'є то має бути досить гарний урожай на хліб. Туди на заробіткі селяне їдуть що-весни, але так багачко, як сього р.—ніколи не було. Рушають і старі батьки з синами та дочками, зоставляючи дома на хазайстві самих тільки старих бабів. (Од власн. кор.)

— З Харьківщини. Удостойня. 4 мая в Харькві на медичному факультеті в університеті одбувся незвичайний диспут. П'ять опонентів, і між иншим один офіційний, доводили цілковиту непридатність праці лікаря Соловйова. Коли ж декан прочитав постанову факультета, що визнавав Соловйова достойним степени, вся зала підняла цілий гармідер, галас, свист, протестуючи проти того. (Р. Сл.)

— Пограбування волости. З сум "Р. Слово" телеграфують, що вночі проти 4 мая десять озброєних грабїників напали на писарівську волость. Забрало папшортів бланки, печатки, документи гроші. Завязалась перестрілка. Одного грабїника сторожі поранили.

— Пошестъ тифу. В Славянську та його околищах почали люде слабувати на сильний тиф. Хвороба дуже поширюється. Поки-що зарєгстровано 12 випадків слабування. Городська управа з місцевими лікарями уживає найршучіших заходів, щоб перепинити пошестъ. (Утро.)

— З Херсонщини. Пошестъ тифу в Єлисаветі прибрала прямо такі страшних розмірів. І от з наказу міністра народної просвіти по всіх школах в Єлисаветі іспити сього року одмінено. Учні переводять за успіхи в науках без іспитів, признаючи держати іспити в-осени тільки з де-яких предметів.

— Не вдався напад. Залізнична поліція, доєднавшись, що під Єлисаветом злочинці збираються нападати на поїзд, щоб пограбувати пасажирів І та ІІ класу, засіла поблизу ст. "Шестаковка", півд.-захід. залізні. Затримано, як повідомляє "Р. Сл.", двоє селянських хлопців, після чого по де-яких селах заарештовано ще коло 45 чоловіка, в яких витрушено силу зброї. Робиться слідство.

Економичне життя України.

— До сучасного становища кам'яновугільної промисловости на Вкраїні. Харьківський гірвозаводський комітет, як відомо, замовив на май місяць ватеріанський та пивденних залізниць вагонів на 97,2 мил. пудів мінерального палива. Це паливо по категоріях потребителів поділяється ось як: за потреби залізниць—32 мил. пудів; для металургічних заводів—15,5 мил. пуд. для вищих потребителів—46,2 мил. пуд. Перешкод для перевозу сподіваяться по катеріанській залізничі—на ст.: Алмазная і Кальміус та в порті Маріуполь; на південно-східних—на участках Чертково-Ласки та Кудряськ-Валуйск-Ласки.

За першу чверть сього 1908 року було вивезено: кам'яного вугілля 140,9 мил. пуд., менше ніж торїк на 13,1 м. п.; коксу—19 мил. п.;—більш за торїше на 0,6 м. п.; антраціту—26,4 мил. п.—більш торїшого на 2,2 мил. пуд. Зменшили споживавля мінерального палива залізничі, які одібрали за першу чверть цього року на 5,3 мил. пуд.; цукроварні—на 5,3 м. пуд.; і металургічні заводи—на 1,2 м. п. В групі "вищих потребителів" помічається побільшення споживавля: в минулому році вони взяли 65,5 м. п., а в 1908—66,5 мил. пуд.

— До сучасного стану залізної промисловости на Вкраїні. За першу чверть 1908 року було перевезено руди 48,3 мил. пуд.; менше як в минулому році на 2,3 м. п. З цього числа перевезено: криворозкої 46,6 м. пуд. (менше минулого року на 0,3 м. пуд.), нікопольської марганцової—1,8 м. п. (менше минулого на 2 м. пуд.), донецької—0,4 м. пуд. (однаково, як і минулого року). Виніз за кордон побільшився на 0,2 м. п.; тоб-то

всього вивезено 10,5 м. п.; але ж при цьому виніз морем через Миколаїв був всього 4,3 м. п., тоб-то менше минулого на 3 м. п., на суднопутті ж побільшився на 3,2 м. п. Вивезено чавуна за першу чверть р. 1908—8,7 мил. п. (на 1,8 м. п. менше, чим за відповідний час минулого року).

— До збудування залізничі Полтава—Корюп. Доручені полтавської губернской управою інженерів Чмутової розвідки нової лінії Полтава—Корюпа залізничі. Залізничя буде протягом 242 верстев; коштуватиме 180.790.000 карб. в тому числі на придбавля на вагони, паровози та ін.—6.125.000 карб. Пораховано, що нова колія буде пропускати що-дня 10 поїздів.

— До з'їзду цукроварів. На 23 мая скликається у Києві з дозволу міністра фінансів всеросійський з'їзд цукроварів. На з'їзд мають розглянути ось які питання, що дотикаються придбавля Росії до бросельської міжнародної цукрової конвенції: 1) про порядок розкладу між заводами контингентів цукру, що дозволений до вивозу з Росії на закордонні ринки за увесь час конвенції, згідно з ст. 3 додаткової до конвенції акту 6 (19 декабря 1907 року, та 2) про бажаність додати до рахунку розкладу і того цукру, що вже вивезено на закордонні ринки з 1 сєнтября 1907 року. З'їзд цей має бути чисельний; сподіваяться, що на з'їзд прибуде і предсітанк од міністерства фінансів. З доручення міністра фінансів, з'їзд скликає рада всеросійського—ва цукроварів, але в йому можуть прийняти участь і всі цукроварі держави, що й не входять членами в т—во. Через це, коли хто з цукроварів і не прибуде, то це вважати-мється, що вони згідні з постановою з'їзду.

— Забастова робітників по дереву на будові підприємств Грановського та Діжуря у Києві (В.-Півдальна, 14) от уже три тижні не синається. Підприємці все одмовляються задовольняти їх домагавля. Через те ж, що поміж столярами нема стрейббрехерів, на "отронуку роботу" беруть робітників просто з вулиці.

— Кооперативний рух. Робітничья позичкова каса. В управлінні лідваренної залізничі (у Харькві) майстерові та робітничья з делю Феодосія подали прохавля, щоб їм дозволено було завести позичково-ощадну касу. Проект статуту каси вироблено. Членську вkladку визначено від 50 коп. до 3 карб. Позички мають видаватись на 4 міс. від 5 карб.; найбільшій розмір позички визначують загальні збори.

Озброєний напад на паракход.

Подаємо подробиці про озброєний напад на паракход "Императоръ Александръ ІІІ", про який вчорашньому числі нашої газети була подана коротенька звістка. 6 мая в 10 год. ранку паракход "Императоръ Александръ ІІІ" забрав у Кременчуці пасажирів та груз з другого паракхода "Державна", який прибув з Катеринославу, і виїхав у Київ.

Напад зроблено в 4 год. ранку 7 мая коло с. Селище, верстов за 10 од Канева. Більшість пасажирів спала; електричне світло з наказу адміністрації було потушено. Стомлений за ніч капітан Д. Буллаков спустився в свою каюту і ліг спати; в каюті ж спали двоє молодих дівчинок 8 та 10 років. Не успів він заснуть, як почув стук у двері і розмову двох чоловіка. Зразу капітан не хотів одчиняти, тоді злочинці стали загрожувати стрільнями, і капітан одчинив двері каюти, прохавши експропріаторів тихо поводитись, щоб не перелякати його маленьких дітей. В каюту увійшли два молодих чоловіки (років по 22—23), в руках у них були револьвери. Обшукавши кешені капітана, експропріатори взяли у нього ключ од каси, одчинили ним касу і забрали 1.121 карб. 27 коп., зібраних на пристанях; забрали також револьвер капітана. В окремій шухляді експропріатори знайшли ще 40 карб., але доєднавшись що гроші ці—власність капітана, вони повернули їх, сказавши, що нічого не зачеплять з того, що належить йому.

З каюти капітана експропріатори перейшли у каюту його помішника Д. Кавказького; тут вони забрали револьвер та кинжал, які вийшли на стіні. Потім обшукані помішника капітана і забрали його власних грошей 500 карб., а золотих річей, які тут же лежали, експропріатори не зачепили.

Склавши гроші в мішечок, експропріатори звелили капітанові та його помішничові зоставатись внизу, а сами по сіділах виїхали на палубу до Ткаченка, який керував стерном, і стали вимагати, щоб він дав їм шлюпку. Ткаченко скільки разів висився на тривогу. Підійшов капітан і експропріатори, загрожуючи револьверами, звернулись до нього з аналогічним домагавням. Один з експропріаторів держав у руці щось похоже на бомбу і дуже налякав цим капітана, який зразу не згожувався дати їм шлюпку, а пропонував довести їх до берега на паракході. Але врешті капітан мусів згодитись, шлюпку експропріатором було дано і вони пересіли в шлюпку уже коло с. Дуточ, верстов за 13—14 од Канева. Як тільки експропріатори од'їхали од паракходу, капітан хотів був дати паракходові задній ход і потопити шлюпку, але потім, думаючи, що у експропріаторів на паракході є товариші, він кинув свій замір.

Паракход пішов у Переяслав, куди прибув о 6 год. ранку 7 мая. Зараз же з пристані було повідомлено про цю подію поліцію, і на пристань прибув повітовий справник; з козаками робити слідство. На паракході між пасажирами було зроблено трусу, який не дав ніяких наслідків; де-кількох пасажирів все-таки арештовано. В

2 год. парохол з Переяславу вийшов у Київ, куди і прибув у 11 год. вечора. Сільська поліція, а за нею й переяславська шпідлей ухвалюючи шукала експропріаторів, але без успіху.

Експропріаторів було 5 чоловіка (по 19-26 років), керував нападом найстарший. За капітаном, як він каже, вони слідкували ще з Кременчуку. Де-які пасажирів запевняють, що вони бачили цих експропріаторів ще в Катеринославі.

ОСТАННІ ВІСТІ.

(По телеграфу та з газет).

Відгуки парламентського життя.

ПЕТЕРБУРГ, 7. В кулуарах носиться вперта чутка, що соціал-демократи, з примусу своїх організацій, зречуться бути депутатами.

Праві депутати мають відомості, що незабаром буде оповіщено мобілізацію Кавказу і Закавказзя.

Трудовики посилюють до Катеринославу депутата, щоб вивести події в тюрмі.

„Русь“ сповіщає, що в бюджетній комісії після пояснень товариша військового міністра депутат Опочинін гірко заплакав, пояснюючи цей вибух тим, що не може себе втримати, упевнившись, що після війни ніяких поліпшень у війську не зроблено.

До поєдинку Мілюкова з Гучковим.

ПЕТЕРБУРГ, 7. Мілюков і Гучков заявляють, що вони про поєдинок наче-б то нічого не знають. Умови і місце поєдинку держаться в секреті. М. О. Хомяков обурюється проти поєдинку, називаючи його нікчемністю. Граф Бобринський (гульський) заявив сьогодні в кулуарах, що він також кличе Мілюкова на поєдинок. Бажання битися до крові висловлено з одного і прийнято з другого боку.

П. Н. Мілюков увора учечері грав на скрипці в товариському квартеті, а А. І. Гучков спокійно працював у Думі.

В 10 год. вечора до М. О. Хомякова прийшли проф. Капустін та Н. Н. Львов і вимагали, щоб він вмішався в цю справу, бо умови поєдинку важкі.

Вночі засідання сьогодні по пропозиції багатьох депутатів М. О. Хомяков звернувся окремо до Гучкова і Мілюкова з проханням згодитися на компроміс. Компроміс знайдено. Редакція листа з вибаченням прийнята секретарями обох. Цей лист буде отправлено до Гучкова завтра вранці.

Опозиційні фракції зробили таку постанову: „Признаємо парламентський поєдинок неможливим з якого-б там не було випадку, і виступ Мілюкова в засіданні 2 мая виступом не особистим, а від усієї опозиції; далі, признаємо, що цей випадок може зробитися небажаним прецедентом, ми представники опозиційних фракцій, уповноважуємо Караулова, Гегечкори, Степанова і Масленнікова прийняти засоби проти цього поєдинку“.

Судові справи.

ПЕТЕРБУРГ, 7. Закінчено слідство про п. Брешко-Брешковську, що сидить у Петропавловській фортеці. Її обвинувачують за пропаганду серед селян і за участь в закордонних революційних комітетах.

В окружному суді розглядається скасована сенатом справа про вбивство учня комерційної школи Мерка через ревність. Підсудні—панна Антонова і дядько вбитого—Нікіфоров.

У воєнному суді почалася справа „летючого отряду соц.-революціонерів, що підготували вбивство Шеглова, Драгачевського, Максимовського і инш. Підсудні 11 душ.

В жандармському управлінні проводиться слідство про 200 арештованих за належність до соц.-дем. партії.

До діяльності ген. Алексєєва.

ПЕТЕРБУРГ, 7. Ръчь сповіщає, що інженер Рудницький обвинувачує ген. Алексєєва („Брут“ „Нового Времени“) за хабарництво. Рудницький донос воєнному прокуророві, що представник фірми Гочкіса—Матвієнко дав ген. Алексєєву 20000 руб. „поляки“ за поміч при доставці гармат на крейсери, збудовані на народній жертви.

До становича російськ. вітначів у Японії.
ПЕТЕРБУРГ, 7. Російські політичні втікачі в Японії запитали у графа Окуні, чи правдива та чутка, що наче-б то їх буде видано Росії. Окунь сказав, що їх вони цілком про це не турбуються.

Смерть Єфіменка.

ПЕТЕРБУРГ, 7. Умер відомий етнограф Єфіменко.

Труси та арешти.

ПЕТЕРБУРГ, 7. На улиці арештовано приват-доцента московського університету Рожкова (соц.-дем.), притриманого на рік до кріпости; він до цього часу ховався.

Після забастовки.

КЕРЧ, 7. Після забастовки закрито тютюнову фабрику Месакусіді. Робітників розштановано. Для полагодження відносин прибув фабричний інспектор.

Вибух бомби.

ТИФЛІС, 7. У квартиру купця Тер-Абрамова кинуто вночі бомбу. Вибухом побило шибки. Затримано трьох. Тер-Абрамов получив листи з вимаганням грошей.

Самогубства.

ПЕТЕРБУРГ, 7. Повисився 13-літній хлопчеш, ремісничий учень, що полався був за дрібну крадіжку з палацу. Причина смерті—страх перед карою.

3 Неви витягли невідомого чоловіка,

що кинувся був з мішками піску на спині і грудях, щоб втопитись. Як звать його і чого хотів утопитись—він не сказав.

Нагастрофа в шахті.

СОСНОВИЦ, 8. В шахті „Варвара“ сосновницького товариства, після вибоок в середині осіла земля. В лошині зібралась вода після дощів і просохла ввниз, руйнуючи все на своєму шляху. В продолній були робітники. Витягнуто два знівечені трупи. В сусідній шахті „Клементів“ занесено піском дві машини і прибито 4-х робітників.

У „союзників“.

ПЕТЕРБУРГ, 7. „Рус. Знамя“ вимагає заборони євреям правити молитви за російського Царя. „Єврейські молитви за православного Царя“—каже газета—„принижують православня“.

Пам'ятник М. Я. Герценштейнові.

ПЕТЕРБУРГ, 7. Фінські власті дозволили постановити пам'ятник Герценштейнові на тім місці, де його було вбито. Оглядити пам'ятника відбудеться на роковини вбивства.

Шкільні справи.

МОСКВА, 7. Вчора в московському університеті прочитала пробну лекцію приват-доцент пані Лончакова.

Середні і низчі школи получили циркуляр міністра народньої освіти, щоб перенести без іспитів тих учнів, батьки яких постраждали підчас повлі.

Бура на Дніпрі.

КРЕМЕНЧУК, 7. Бура лютє вже 3 дні і затримує війтний рух по Дніпрі. 5 берлин розбито, багацько грузу по-топлено.

За кордоном.

ВІДЕНЬ, 7. „Сог. Bureau“ сповіщають з Констанцінаполе, що підчас турсу у Вані найдено 200 рушниць. Комітаджи повітали.

Театр і музика.

— Екзаменаційний спектакль учнів драми в школі М. В. Лисенка. Сьогодні в залі київського комерційного зібрання відбудеться випускний екзаменаційний спектакль третього курсу драматичного одліу (муз. драматичної школи М. В. Лисенка (клас артиста Г. І. Матковського). Постановлено буде пьєсу Зудермана „Среди Цветов“ (Роль Брезманна гратимє Д. Матковський) і комедію Людвігова „Из-за Мышенка“. В спектаклі окрім артиста Матковського братимуть участь д-ки Бахмова, Давидова, Незнамова та д-д. Молотов, Падревський, Пушечников і Сербинов.

Вистава має бути цікавою для тих, хто цікавиться постановкою драматичного відділу в муз. драм. школі М. В. Лисенка.

— Український концерт в Катеринославі. 30 априля в залі змінного театру в Катеринославі одбудься український концерт, впроважений Д. І. Яворницьким та д-д. Корольковим і Старчевським, при участі хора місцевої „Прогрессив“, од якого прибуток призначено на збільшення фонду по збудованню пам'ятника Т. Г. Шевченкові у Києві. Концерт пройшов з незвичайним успіхом, при повній залі слухачів. Живі картини було поставлено на сюжети з „Кобзаря“—„У титара“ та „Причина“, що по мистецькому виконанні були д. Горбоносівим.

— У Харківку з 1-го мая в театрі „Буфф“ роспочались спектаклі „ломана ансамбля товарищества українських артистів під оруду Колесніченка зараз дає свої вистави в Херсоні, в городській народній аудиторії. 2 мая була перша вистава: йшла пьєса „Сорочинський ярмарок“, а 3 мая—„Майська ніч“.

Перша вистава дала всього 16 руб. збору, а друга 50 р. Винувати в цьому раніш трупці були в Олександрії, де дала 14 вистав, а як довго у Херсоні буде—це залежатимє від того, як її тут шануватимуть.

— В неділю, 4 мая, в присільку при ст. Яготин, київо-полтавської залізничї, гурток аматорів української драматичної штуки дав спектакль на корист збудування гімназії в м. Яготині. Виставлено було 1) „Сватання на Гончарівці“ та 2) вольєвл („Як на лобі роги ростуть“). Спектакль має успіх.

ДОПИСИ.

(Од власних кореспондентів).

ЧЕРНАСЬКИЙ ПОВІТ (на Київщині). Де далі селяне починають краще розуміти вагу освіти і, як реальний наслідок цього розуміння, являється їх змагання про кращі школи. Таке змагання останніми часами повстало в с. Вергунах, черкаського повіту. Місцева сільська громада, не вдоволюючись існуючою церковно-парахвільною школою, складала в априлі цього року приговора, щоб замієсть церковної школи у них було однинено міністерську. Справа, здавалось, швидко налагодила і 1 мая селяне зібрались зовозит потрібний матеріал на майбутню школу. Коли же несподівано об'явилось гальмо, яке надовго загальму-

вало всю справу. Вергунський пан-отець, видимо обстоюючи церковно-парахвільну школу, заявив, що садиба під школу належить до церкви, а через те він забороняє будувати тут нову школу. Повсталася суперечка, кому належить садиба; і робота припинилась.

С. ПОКРОВСЬКЕ, пирятинського повіту (на Полтавщині). Наші селяне дуже біднують від голоду, хоч здавалось, ніби-то фортуна зглянулася над ними. Ще зімою надіслано у наше село від земства таку оповістку: „Хто нужду має в хлібові на насіння і в грошах на обихідку, то напишіть зараз від громади приговора і понапишуть, кому чого і скільки треба“. На це селяне з радістю згодились, понаписували: хто хліба, хто грошей, а де-хто і хліба й грошей. Понаписували, кому скільки чого було треба, одіслали той папірець в земську управу, таї стали ждати. Ждуть з дня на день, ось буде вісточка їхати за хлібом і грошиами. Аж пройшли великодні свята, почалась сіва, а хліба на насіння і грошей на обихідку не присілають. У кого буа свій хлібець, той засів, та в багацьох свого насіння не було і вони кинулись по селу до заможних селян і на тяжких умовах муєли побрати хліба і позасівати свої маленькі клатки землі.

Тепер ярина похосдила кепська. Озимину селяне переорюють та пересіввають яриную, як що є чим засіяти, а в кого нічим пересіяти, той муєсть надіятися, може озимина ще поправиться.

М. СОРОЧИНЦІ, миргородського пов. (на Полтавщині). 30 априля до нас заїхав кантор (єврейський духовний співець) з шістьо своїми сусіпльниками і хотів улаштувати в тутешній синагозі єврейські співи з духовних мотивів. Оголосив про це тутешню єврейську людність, котра і збиралась у-вечері в синагогу послухать співи, заплативши по згоди. Надійшло також чимало не-євреїв, котрі цікавились послухать кантора. Треба зазначити, що кантор скрізь робив такі співи без усякого дозволу. Але у нас не так як скрізь. Тільки що співи просілали першу молитву, як у синагогу увійшла поліція на чолі з становим Антоном, він зразу припинив співи молитов; перелякани євреї попрохали співи зійти з трибуни. Становий потребував, щоб йому подали паспорт, щоб дізнатись, що це за „пришельці“; коли йому сказали, що покажуть як скінчиться вечір, то він не згодився, узав їх до квартири, а слухачам приказав негайно розійтись. У співиші паспорти були, але він на другий день вранці впровадив їх з Сорочинців...

Календарні відомости.

П'ятниця, 9 мая. Перенесення мощів св. Миколая Чуда, прор. Ісаї, мч. Христофора. Сх. сон. 4 год. 4 хв., зах. сон. 7 год. 50 хв.

Редактор **П. Павловський.**
Видавець **Є. Чикаленко.**

Оповістки.

Видавня Товариства „ПРΟΣВІТА“ у Київі.

1. Драгоманов В. Про українськєх козаків, татар та турків. З додатком про життя Драгоманова. Ц. 8 коп.
2. Земельна справа в Новій Зеландії. Переклада М. З. Ціна 2 коп.
3. Левичий М. Як рятуватись при нападї випадках та каліцтвах. Ціна 3 коп.
4. Календарь „Прогрессив“ на рік 1907. Ц. 15 коп.
5. Загірня М. Як визволялись Північні Американські Штати. Ц. 15 к.
6. Дорошенко Д. Оповідання про Ірландію. Ціна 8 коп.
7. Загірня М. Страхливі воєни. Книжка про горілку. Ціна 5 коп.
8. Ів. Франко. Ліси та пасовиська. Ціна 3 коп.
9. Грінченко Б. Про грім та блискавку. Ціна 4 коп.
10. Калельгородський П. Українці на Кубані. Ціна 5 коп.
11. Грінченко Б. Братства і просвітна справа на Україні за польського панування до Богдана Хмельницького. Ц. 5 коп.
12. Календарь „Прогрессив“ на рік 1908. Ціна 25 коп.
13. Весела, стіп. озрив. календарь на рік 1908. Ц. 50 к. (Розпродаво).
14. Іванічний Б. Яри та піски. Ц. 4 к.
15. В. Луневич. Перел. П. С. Сем'я у звірів, птиць, комах, риб та гадів. Ціна 10 коп.
16. Морські огні. Про маяк та про жаття на їх. Ціна 5 коп.
17. Б. Грінченко. Про пустині. Ціна 8 коп.

ИНШІ КНИЖКИ:

Статут Товариства „Прогрессив“ у Київі, заснованого в пам'ять Т. Шевченка. Ціна 5 коп.

Тема для книжок. Виробила видавничя комісія Товариства.

Зайдломання Товариства „Прогрессив“ за рік 1906.

Склад видань у Товаристві „Прогрессив“ у Київі, Троїцька площа, Народний дім і в Українській книгарні, Везиківська, 8.

ХОЧЕМО КУПИТИ ЗЕМЛЮ

на Україні, десятин 200—500. Умови продажу, а також опис ґрунту адресувати: Австрія, Галчина в Рожнів. Тимофій Тимофійович Борку. 6—204—2

Нар. учитель

з Поділля, знає старі мови, свец українську, шукає місця до дітей в Київі, згод. і на вивд. Адреса: пр. „Ради“, Пр. Вороніну. 5-197-5

Народній учитель з Чернігівщини шукає коадіцій. Бажав-би на Полтавщині. Адреса: Борзна, Черн. г., д. Як. Сем. Сірого. 3—206—1

ПРОДАЮТЬСЯ

Українські листові картки: тіпи, пейзажі, види з села Кирилівки, Моринець, Вільшани і других місць, де бував Т. Шевченко. За 100 ш. 7 р., а кращі 8 р., а ще кращі 10 р. за 100 ш. Торговцям скідка 10%. Незабаром буду випускати фототипичні листовні картки по 4 і 5 р. за 100 ш.
Адреса: м. Вільшана, Київ. губ. Звенигород. опоту, в с. Кирилівку, фотографу Гр. П. Шевченку. 10-156-10

ДАЧА

4 кімнати наймається: 2 години від Києва по Київко-Ковельск. ж. д., 8 верст від ст. Тетерів. Річка, бір, ліс, горід. Світлоти Львівська вул. № 5, кв. 5 від 5 до 7 год. вечора. Ця-ж дача і продається. 5-203-2

УКРАЇНСЬКИЙ КЛУБ „ГРОМАДА“

В Петербурзі, Невський 47/1, кв. 18, буд. Палкіна.

Відчинений кожен день. По неділям і четвергам вечіркі і реферати. Занесуватись там-же. Дійсні члени на рік платять 10 кар. і користуються активним і пасивним правом. Постійні гості платять на рік 1 карб. і користуються тільки активним правом.

0-63-24

3 8 січня 1908 року відкрита нова

УКРАЇНСЬКА КНИГАРНЯ

Літературно-Наукового Вістника у Київі, Прорізна вул., 20.

Має на складі видання Львівської Видавничої Спілки, Наукового Товариства, Проф. М. Грушевського по історії України і українському питанню, а також видання російськєх на українській мові.

Там же можна купувати комплекти Л.-Н. Вістника за попередні роки. 6—66—26

Товариство

„КОБЗАРЕЦЬ“

Товарів

Зотові палятурки до „Кобзаря“.

якого дає своїм роков. передплатникам „РАДА“ з гарного англійського колірного коленору, друкованим золотом і фарбами, можна замовляти в конторі „РАДИ“.

Ціна з пересилкою 50 коп., налож. пл. на 10 коп. дорожчє. Гроші можна висилати почт. марками.

72—43

Видання „Благотворительного Общества изда-нія общепользных и дешевых книг“.

- № 1. Коротины зявляга: какаль, ижак та криць, О. Степовика (выдання друге, зь 3 малюнками) . . . ц. 3 к.
- № 2. Про городыну, О. Степовика (вид. друге) . . . ц. 3 к.
- № 3. Молодича боротьба, Ганни Барвинов . . . ц. 1 к.
- № 4. Орськ, П. Кушиша (зь 4 малюнками) . . . ц. 2 к.
- № 5. Вирна пара, Ганни Барвинов . . . ц. 3 к.
- № 6. Бильничато (вид. друге, зь 23 мал.) Ф. Н. Немоловського . . . ц. 10 к.
- № 7. Оповідання про Антона Головатого, М. Комяра (зь 5 малюнками) . . . ц. 5 к. (вел. 10 к.)
- № 8. Оповідання про Тараса Шевченка, О. Кониського (зь 3 портрет. і 1 малюнок) . . . ц. 2 коп.
- № 9. Розмова про селянське хозяйство, ин. IV, Выноград, Е. Чикаленка (вид. 2-е, зь 18 малюнками) . . . ц. 6 к.
- № 10. Розмова про сухоту на рогагій худоби, С. Ваганова . . . ц. 2 к. (вел. 5 к.)
- № 11. Выгощина, П. Кушиша (зь портр.) . . . ц. 2 к.
- № 12. Оповідання про Богдана Хмельницького, М. Комяра (зь 3 портр. і 6 малюнками) . . . (вел. 15 к.) ц. 3 к.
- № 13. Видь чого змерла Меласа (про дифтерит) Т. Ковалонка . . . ц. 3 к. (вел. 5 к.)
- № 14. Оповідання про Івана Мотлярського, В. Грінченка (зь 1 портр. і 2 мал.) ц. 3 к. (вел. 5 к.)
- № 15. Розмова про селянське хозяйство, ин. III, Сіянї травы, Е. Чикаленка (выдання друге, зь 7 малюнками) . . . ц. 5 к.
- № 16. Добра порада, М. Загірня (про скаженику, вид. друге) . . . ц. 3 к.
- № 17. Оповідання про Евгєна Гребини, В. Грінченка (зь портретом) . . . ц. 3 к. (вел. 5 к.)
- № 18. Про пошести або ямки хвор. бы, В. Ишневського (выдання друге) . . . ц. 3 к.
- № 19. Розмова про селянське хозяйство ин. II, Худоба, Е. Чикаленка (вид. 2-е, зь 20 мал.) ц. 6 к.
- № 20. Розмова про селянське хозяйство, ин. V, Садъ, Е. Чикаленка (зь 36 малюнками) . . . ц. 10 к.
- № 21. Хто робить, той і має (про Гарфила) . . . ц. 6 к.
- № 22. Розмова про селянське хозяйство, ин. I, Чорный паръ та плодозины, Е. Чикаленка (вид. 3-е, виправл. і доповн., зь 2 малюнк.) . . . ц. 4 к.
- № 23. Мудрий учитель (оповідання про Сократа, зь 2 мал.), М. Загірня . . . ц. 5 к.
- № 24. Як вигадати машинно йздати вид. 2-е, зь портретом Стефансона, М. Загірня . . . ц. 3 к.
- № 25. Як дбаешь, так і маеш (про господарство), М. Галки . . . ц. 3 к.
- № 26. Наймичка, поема Т. Г. Шевченка (зь 30 мал.) . . . ц. 3 к. (вел. 10 коп.)
- № 27. Прогода на хуторі, О. Русова (метеорологія, зь 18 мал.) . . . ц. 5 к.
- № 28. Божа некра, оповідання про Рафаєла, Ф. Русового (зь 15 малюнками) . . . ц. 5 к. (вел. 10 к.)
- № 29. Катерина, поема Т. Г. Шевченка (зь 15 мал.) . . . ц. 5 к. (вел. 10 к.)
- № 30. Ходимо за Нимь, О. Кониського (зь 9 мал.) . . . ц. 5 к. (вел. 10 к.)
- № 31. Виноку (читалка), О. Вилоусова (зь 120 мал.) . . . ц. 35 к. (вел. 60 к.)
- № 32. Сильська прыгода (про вышасы), Т. Рыльського . . . ц. 5 к.
- № 33. У дитини головка бьахты—у матери сердце (зья годуваны та доглядаты малых дитей), Г. Залеры . . . ц. 5 к.
- № 34. Пидь землею, оновин. про шахты, М. Загірня (вид. 2-е, зь 8 мал.) . . . ц. 12 к.
- № 35. Оборонець покрьдженых, онов. про Ливколина (зь портр.), М. Загірня . . . ц. 10 к.
- № 36. Мале та розумне, онов. про мурашок (зь 2 мал.), П. Е. . . ц. 8 к.
- № 37. Середь выноградарей пвденной Франції, С. Русового (зь 10 мал.) . . . ц. 6 к.
- № 38. Як видьрото Новый Свїтъ, Д. Дорошенко (зь 7 мал.) . . . ц. 6 к.
- № 39. Товаришские крыницы, В. Доманицкого . . . ц. 5 к.
- № 40. На громадськой работі (про П. Кушиша), Д. Дорошенко . . . ц. 3 к.
- № 41. Первочубила славыня (про Кырза и Мефодія), А. С.—го (зь 5 мал.) . . . ц. 5 к.
- № 42. Права що-до выборня, ин. черша, К. Квиткы . . . ц. 5 к.
- № 43. Права що-до выборня, книжка друга, К. Квиткы . . . ц. 5 к.
- № 44. Петрусьев сонь, М. Левичкого (зь малюнк.) . . . ц. 3 к.
- № 45. Вїятки селянськєх го Полтавщині, В. Васленка . . . ц. 5 к.
- № 46. Український булякър С. Русового . . . ц. 10 к.
- № 47. Почати науки про права конституційні, К. . . ц. 8 к.
- № 48. Як люде живуть у Норвегї, С. Р. . . ц. 6 к.
- № 49. Оповідання про Вука Караджича, А. Веретельника . . . ц. 5 к.
- № 50. Смерть за правду (про І. Гуса) В. Доманицкого . . . ц. 5 к.
- № 51. Про старі часи на Україні, М. Грушевського (зь 40 мал.) . . . ц. 20 к.
- № 52. Про народоправство. Ки. І. Скаренка . . . ц. 6 к.
- № 53. Як розводити сосновий бір на лісу, П. Бордавєвського, з малюнками . . . ц. 10 к.
- № 54. Хмїя, Изуренка, з малюнками . . . ц. 15 к.
- № 55. Ветеринарні поради. Книжка 1. Зверхні хвороби, В. Корольова. З малюнками, ц. 12 к.

Ці книжки продаються книгарям за знижкою 40%, на готові гроші, або 30% на комісію. Рахунки при останній умові зводяться двічі на рік: у січні і липні місяці кожного року.

Благотворительное общество издація общепользных и дешевых книг. С.-Петербург, Почтовый ящик № 261. гд-44-15